

Nacionalni izvještaj: Hrvatska 2021

Informativni sažetak

Baza podataka o azilu (AIDA) je baza podataka kojom upravlja Europsko vijeće za izbjeglice i prognanike (ECRE) i koja sadrži iscrpne podatke o nacionalnim sustavima azila za 23 zemlje što uključuje 19 država članica Europske Unije (EU) (Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Njemačka, Španjolska, Francuska, Grčka, Hrvatska, Mađarska, Irska, Italija, Malta, Nizozemska, Poljska, Portugal, Rumunjska, Švedska, Slovenija) te 4 zemlje koje nisu članice EU-a (Švicarska, Srbija, Turska, Ujedinjeno Kraljevstvo).

Sveobuhvatni cilj ove baze podataka je doprinijeti poboljšanju politika i praksi u području azila u Europi te situacije u kojoj se nalaze tražitelji azila na način da se osiguraju svi relevantni akteri koji posjeduju odgovarajuće alate i informacije u smislu podrške naporima oko zastupanja i sudskih postupaka na nacionalnoj i europskoj razini.

Nacionalni izvještaj za Hrvatsku sadrži pregled nedavnih kretanja kada je riječ o postupcima za dobivanje međunarodne zaštite, uvjetima prihvata, ograničenjima slobode kretanja tražitelja azila te sadržaju međunarodne zaštite. Izvještaj je sastavila Lana Tučkorić iz Hrvatskog pravnog centra, a potom ga je ECRE priredio za tisak.

Ovo je prijevod teksta o osnovnim promjenama koje su se odvijale u nacionalnom sustavu azila nakon objavljivanja prethodnog ažuriranog izvještaja u svibnju 2021. Autorica prijevoda je Zlata Pavić, samostalna prevoditeljica. Cjeloviti izvještaj na engleskom jeziku dostupan je [na](#).

Podaci sadržani u ovom izvještaju ažurirani su zaključno s danom 31. prosinca 2021. godine, osim ako nije drugačije navedeno.

Ovaj izvještaj je dio Baze podataka o azilu (AIDA), financiran sredstvima Europskog programa za integracije i migracije (EPIM), u suradnji s Mrežom europskih fondacija i Fondom za azil, migracije i integraciju Europske Unije (AMIF).

Pregled glavnih promjena u razdoblju nakon prethodnog izvještaja

Postupak azila

- ❖ **Pristup teritoriju:** Pristup teritoriju je i dalje pitanje od velike važnosti koje je u 2021. godini bilo obilježeno incidentima nasilja. Prema informacijama dobivenim od Danskog vijeća za izbjeglice (*Danish Refugee Council - DRC*), 9.114 osoba je 2021. godine nasilno vraćeno iz Hrvatske u Bosnu i Hercegovinu (BiH),¹ a prema informacijama dobivenim od UNHCR-a, 928 osoba je iz Hrvatske nasilno vraćeno u Srbiju.² Ovi brojevi uključuju i djecu (prema podacima Pravobraniteljice za djecu, 251 dijete) te druge ranjive skupine. Europski odbor za sprečavanje mučenja (CPT) je u prosincu 2021. godine objavio izvještaj o *ad-hoc* posjeti Hrvatskoj u razdoblju od 10. do 14. kolovoza 2020. godine. Izvještaj Odbora sadrži preporuke za učinkovit i neovisan mehanizam nadzora granice. Taj mehanizam je u Hrvatskoj uspostavljen u ljeto 2021. godine,³ međutim nedostatna neovisnost i učinkovitost istog i dalje su predmet kritike nekolicine zainteresiranih strana.
- ❖ **Ključni statistički podaci o postupku azila:** Broj tražitelja međunarodne zaštite se u 2021. godini značajno povećao: od 1.932 u 2020, do 3.039 u 2021. godini. Premda nacionalne vlasti nisu učinile dostupnom iscrpnu statistiku, stopa odobravanja je ostala niska budući da je tijekom 2021. godine samo 68 osoba dobilo izbjeglički status. Hrvatska i dalje ostala tranzitna zemlja jer većina tražitelja međunarodne zaštite napušta Hrvatsku i odlazi u druge zemlje odustajući tako od već pokrenutog postupka što je dovelo do obustave postupka u 75,35% slučajeva.⁴
- ❖ **Kretanja u zakonodavstvu:** Tijekom 2021. godine, pokrenuto je donošenje Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti. Prema Planu zakonodavnih aktivnosti Vlade Republike Hrvatske za 2022. godinu, Nacrt Zakona je trebao biti poslan Vladi Republike Hrvatske u prvom tromjesečju 2022. godine.⁵ Zakon o strancima stupio je na snagu 1. siječnja 2021. Iste godine stupile su na snagu i Izmjene i dopune Zakona o upravnim sporovima, kao odgovor na promjene uzrokovane pandemijom COVID-19, no također u cilju poboljšanja funkcioniranja pravosudnog sustava kroz povećano korištenje komunikacijskih tehnologija.
- ❖ **Koncept sigurne treće zemlje:** Ustavni sud je donio odluku u predmetu obitelji *Madine H.*, afganistanske djevojčice koju je 2017. godine usmrtio nadolazeći vlak na granici između Hrvatske i Srbije. Ustavni sud je prihvatio navode podnositelja, da tijekom postupka Ministarstva unutarnjih poslova i pred upravnim sudom nije s dovoljnom pouzdanošću bilo utvrđeno da je Srbija sigurna europska treća zemlja te da je Hrvatska propustila ispuniti svoje obveze postupanja u skladu s Člankom 3. Europske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP).
- ❖ **Schengen:** U srpnju 2021. godine, Europski parlament (EP) je usvojio rezoluciju u kojoj je naglašeno da je Hrvatska ispunila sve uvjete pristupanja Schengenu, no istovremeno se Hrvatsku poziva da ispuni nedostatke vezane uz obuku osoblja na granici i poštivanja

¹ DRC , *Border monitoring snapshot and factsheets*, dostupno *online*.

² UNHCR, Srbija- snimci siječanj - prosinac 2021., dostupno na: <https://data2.unhcr.org/>.

³ Europska Komisija: Komunikacija Komisije prema Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o izvještaju o migracijama i azilu, rujan 2021., dostupno na: <https://bit.ly/3IGh20n>.

⁴ Pravobraniteljica, *Godišnje izvješće za 2021*, dostupno na hrvatskom na: <https://bit.ly/3xePrQP>.

⁵ Plan zakonodavnih aktivnosti Vlade Republike Hrvatske za 2022., dostupno na: <https://bit.ly/3v0lJva>.

temeljnih prava na granicama.⁶ Dana 9. prosinca 2021. godine, ministri unutarnjih poslova država članica EU jednoglasno su prihvatili Zaključke o ispunjenju svih uvjeta za podnošenje zahtjeva Republike Hrvatske za primjenu pravne stečevine Schengena.⁷

Okolnosti vezane uz prihvat

- ❖ **Pristup prihvatu:** Pristup osoba koji nije nužan za funkcioniranje Prihvatnih centara za tražitelje međunarodne zaštite bio je ograničen od ožujka 2020. do kraja 2021. godine zbog sprečavanja širenja COVID-19 pandemije. Tijekom čitave godine, ukupno 2.797 tražitelja međunarodne zaštite nalazilo se u samoizolaciji, a ukupno 420 osoba je bilo testirano, od kojih je 48 osoba bilo pozitivno na COVID-19.⁸

Sadržaj međunarodne zaštite

- ❖ **Ograničena integracija:** Kao i prethodnih godina, korisnici međunarodne zaštite bili su suočeni sa značajnim teškoćama u ostvarivanju njihovih prava. Najvažniji problemi se još uvijek odnose na jezične barijere, kao i na pristup zdravstvenoj skrbi, pronalasku zaposlenja, obrazovanju i stambenom zbrinjavanju. Iako je prethodni Akcijski plan integracije istekao koncem 2019. godine, novi Akcijski plan integracije tijekom 2021. godine još uvijek nije bio usvojen.

Odgovor na situaciju u Ukrajini na dan 11. travnja 2022.

Od 25. veljače do 11. travnja 2022. godine, ukupno **13.597** raseljenih osoba iz Ukrajine ušlo je u Republiku Hrvatsku, od kojih **6.666** žena (49%), **1.901** muškaraca (14%) i **5.030** djece (37%). U ovom trenutku raseljenim osobama iz Ukrajine, za ulazak u Hrvatsku, nisu potrebni ni putovnica ni viza.

Dana 28. veljače 2022. godine, Vlada Republike Hrvatske donijela je odluku o osnivanju Međuresorske radne skupine za provedbu aktivnosti oko prihvata i zbrinjavanja izbjeglica iz Ukrajine.⁹ Ministarstvo unutarnjih poslova koordinira rad Međuresorske radne skupine, dok Ravnateljstvo civilne zaštite Ministarstva unutarnjih poslova obavlja stručne, tehničke i administrativne zadaće. Glavni zadatak skupine je koordinirano funkcioniranje svih nadležnih tijela i institucija te provedba mjera i aktivnosti usmjerenih na pružanje humanitarne pomoći, prihvat i zbrinjavanje raseljenih osoba iz Ukrajine. Istog je dana donijeta i odluka o osnivanju Ekspertne radne skupine za koordiniranje i potporu u pružanju zdravstvene skrbi raseljenim osobama iz Ukrajine.¹⁰ Početkom ožujka 2022. godine, Hrvatski sabor je usvojio Deklaraciju o Ukrajini kojom se osuđuje agresija na tu zemlju te se Rusija poziva da bez odlaganja zaustavi vojne napade i povuče svoje postrojbe s teritorija Ukrajine.¹¹

Ministarstvo unutarnjih poslova je ažuriralo Zahtjev za ulazak u Hrvatsku koji je sada dostupan i na ukrajinskom jeziku kako bi se na taj način poboljšao prihvat raseljenih osoba iz Ukrajine i

⁶ Dnevnik, *Europski Parlament je usvojio rezoluciju: Hrvatska spremna za Schengen, dvoje naših zastupnika glasovalo protiv*, dostupno na: <https://bit.ly/3HGYFa6>.

⁷ EMN HR, Republika Hrvatska je ispunila sve uvjete za podnošenje zahtjeva za potpunu schengensku pravnu stečevinu, dostupno na: <https://bit.ly/3vAaQDt>.

⁸ Informacije dobivene od MDM-BELGIQUE, 19. siječanj 2022.

⁹ Hrvatska Vlada: Odluka o osnivanju međuresorne radne skupine za provedbu aktivnosti oko prihvata i zbrinjavanja izbjeglica iz Ukrajine, dostupno na: <https://bit.ly/37DoStK>.

¹⁰ Vlada Republike Hrvatske: Odluka o osnivanju ekspertne radne skupine za koordinaciju i potporu pružanju zdravstvene skrbi izbjegličkoj populaciji iz Ukrajine, dostupno na: <https://bit.ly/3O4pfyg>.

¹¹ Hrvatski sabor: Deklaracija o Ukrajini, Narodne novine br. 25/2022, dostupno na: <https://bit.ly/3DZFXu8>.

ubrzao njihov ulazak u Hrvatsku.¹² Osnovni cilj je omogućiti raseljenim osobama iz Ukrajine, koji posjeduju putnu ispravu i namjeravaju doći i ostati u Hrvatskoj, da unaprijed, putem zahtjeva, predaju svoje osobne podatke, adresu i kontaktni broj telefona, što će im omogućiti brži ulazak u Hrvatsku. Unaprijed zaprimljeni podaci se automatski povezuju s podacima iz putne isprave nakon njena skeniranja na graničnom prijelazu te ih više nije potrebno ručno upisivati.

Ravnateljstvo civilne zaštite izdalo je letak s uputama i korisnim informacijama namijenjenim izbjeglicama iz Ukrajine prilikom njihova prelaska granice i ulaska u Hrvatsku.¹³ Naknadno je izrađen i letak s korisnim informacijama koji je dostupan na internetskoj stranici *Croatia for Ukraine*.¹⁴

Osobe koje po dolasku nemaju vlastiti organizirani smještaj, na granici dobivaju informacije o smještaju u najbliži prihvatni centar. U ovom trenutku su organizirana tri prihvatna centra u Osijeku, Varaždinu i Gospiću. Boravak u prihvatnim centrima je kratak i u pravilu ograničen na 48 sati. U prihvatnim centrima se nalaze zaposlenici civilne zaštite, policija, zdravstveni radnici te zaposlenici Hrvatskog crvenog križa. U slučaju potrebe, u prihvatnim centrima se nalaze i organizirani mobilni timovi ostalih relevantnih službi (socijalnog rada, zapošljavanja, obrazovanja, operativni timovi civilne zaštite). Hrvatski crveni križ popisuje osobe kojima je eventualno potrebna psihosocijalna potpora, humanitarna pomoć (hrana, higijenske potrepštine, odjeća, posteljina....) te ako postoji potreba za korištenjem usluga Službe za pronalaženje članova obitelji.

Po isteku predviđenih 48 sati, osobe se upućuju u stalni smještaj koji im je organiziran u Objektima za kolektivni smještaj (u ovom trenutku je raspoloživo 35 objekata), ili se mogu opredijeliti za privatni smještaj. Kreirana je e-mail adresa (rcz.zbrinjavanje@mup.hr) na koju se mogu javiti volonteri koji žele ponuditi privatni smještaj.¹⁵

Dana 7. ožujka 2022. godine, Vlada je donijela Odluku o uvođenju privremene zaštite u Republici Hrvatskoj za raseljene osobe iz Ukrajine.¹⁶ Prema toj Odluci, Hrvatska pruža privremenu zaštitu građanima Ukrajine i članovima njihovih obitelji:

- koji su na dan 24. veljače 2022. bili nastanjeni u Ukrajini i koji su nakon 24. veljače 2022. napustili Ukrajinu;
- osobama bez državljanstva i državljanima trećih zemalja koji su uživali međunarodnu ili istovjetnu nacionalnu zaštitu u Ukrajini na dan 24. veljače 2022. godine, te članovima njihovih obitelji koji su u Ukrajini imali odobren boravak na dan 24. veljače 2022. i koji su napustili Ukrajinu nakon 24. veljače 2022. godine;
- državljanima trećih zemalja koji su u Ukrajini imali važeći stalni boravak na dan 24. veljače 2022. godine sukladno ukrajinskim propisima i koji se nakon 24. veljače 2022. ne mogu vratiti u svoju zemlju ili regiju podrijetla u sigurnim i trajnim uvjetima.

Što se tiče onih koji su napustili Ukrajinu prije 24. veljače 2022. godine, privremena zaštita će biti osigurana raseljenim građanima Ukrajine i članovima njihovih obitelji koji su otišli iz Ukrajine neposredno prije 24. veljače 2022. godine zbog sigurnosne situacije i ne mogu se vratiti u

¹² Vlada Republike Hrvatske, "Enter Croatia", dostupno na: <https://entercroatia.mup.hr/>.

¹³ Letak s korisnim informacijama za raseljene osobe iz Ukrajine, dostupno na hrvatskom jeziku na: <https://bit.ly/3vb0AiT>, i na ukrajinskom jeziku na: <https://bit.ly/3LSLqWh>.

¹⁴ Letak s korisnim informacijama za raseljene osobe iz Ukrajine, dostupno na ukrajinskom jeziku na: <https://bit.ly/38zVISH>; i na hrvatskom jeziku na: <https://bit.ly/3v7MkaX>.

¹⁵ Ministarstvo unutarnjih poslova: Obavijest građanima koji žele pomoći izbjeglicama iz Ukrajine, dostupno na: <https://bit.ly/3xiEw8l>.

¹⁶ Vlada Republike Hrvatske: Odluka o uvođenju privremene zaštite u Republici Hrvatskoj za raseljene osobe iz Ukrajine, dostupno na: <https://bit.ly/37yO2c>.

Ukrajinu zbog oružanog sukoba. Međutim, nije jasno na koji će način vlasti tumačiti formulaciju „neposredno prije“.

Osoba može u nadležnoj policijskoj upravi ili policijskoj postaji, prema adresi smještaja, podnijeti zahtjev za privremenu zaštitu. Zahtjev se također može podnijeti putem *online* aplikacije - *Croatia4Ukraine*.¹⁷ Zahtjev za privremenu zaštitu nije moguće podnijeti u prihvatnim centrima budući da u njima smještaj traje samo 48 sati. Međutim, moguće je podnijeti zahtjev za privremenu zaštitu u objektima za kolektivni (trajni) smještaj gdje se nalaze djelatnici Ministarstva unutarnjih poslova ili policijski službenici što znači da podnositelji u tu svrhu ne moraju odlaziti u policijsku postaju ili upravu.

Nakon što je odobrena privremena zaštita, nadležna policijska uprava/postaja, ili djelatnici Ministarstva unutarnjih poslova, ili službenici policijske uprave/postaje u objektima kolektivnog smještaja izdaju iskaznicu stranca pod privremenom zaštitom. Iskaznica je dvojezična isprava (na hrvatskom i engleskom jeziku) koja je istovjetna dozvoli boravka u Hrvatskoj.

Osobe koje ne žele podnijeti zahtjev za privremenu zaštitu, dužne su prijaviti adresu svog kratkotrajnog boravišta. Ako osoba ispunjava uvjete za privremeno boravište u jednu od svrha navedenih u Zakonu o strancima, može podnijeti zahtjev za privremeno boravište. Osobe mogu također podnijeti zahtjev za međunarodnu zaštitu.

Dana 23. ožujka 2022. godine, Vlada je donijela odluku o pokrivanju troškova za smještaj raseljenim osobama iz Ukrajine koje se nalaze u privatnom smještaju.¹⁸ Prema toj odluci, vlasnicima stambenih jedinica, koji su svoju nekretninu odlučili iznajmiti raseljenim osobama iz Ukrajine, bit će isplaćena naknada na osnovu ugovora s Ministarstvom unutarnjih poslova, Upravom za civilnu zaštitu. Ugovor treba sklopiti za razdoblje od šest mjeseci, uz mogućnost produženja do godinu dana.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja izdalo je naputak o uključivanju djece i studenata izbjeglica iz Ukrajine u hrvatski obrazovni sustav,¹⁹ uputu o Obvezi obavještanja nadležnog školskog liječnika o uključivanju učenika u škole,²⁰ kao i obavijest o uključivanju djece raseljenih osoba iz Ukrajine, pod privremenom zaštitom, u sustav ranog i predškolskog odgoja Republike Hrvatske.²¹ Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike je također izradilo letak na hrvatskom i ukrajinskom jeziku o zapošljavanju i socijalnoj skrbi za građane Ukrajine.²²

Hrvatsko Ministarstvo unutarnjih poslova izradilo je internetsku stranicu “Hrvatska za Ukrajinu” <https://hrvatskazaukrajinu.gov.hr/> na hrvatskom i ukrajinskom jeziku gdje se mogu pronaći sve bitne informacije o privremenoj zaštiti u Republici Hrvatskoj. Stranica sadrži informacije o

---

¹⁷ Ministarstvo unutarnjih poslova, *Obrazac zahtjeva za strane državljane pod privremenom zaštitom*, dostupno na: <https://croatia4ukraine.mup.hr/Pages/Zahtjev>.

¹⁸ Vlada Republike Hrvatske, *Odluka o financiranju troškova za stambeno zbrinjavanje raseljenih osoba iz Ukrajine u pojedinačnom smještaju*, dostupno na: <https://bit.ly/38vxQK6>.

¹⁹ Ministarstvo znanosti i obrazovanja, ‘Uključivanje djece i učenika izbjeglica iz Ukrajine u odgojno-obrazovni sustav Republike Hrvatske’, 7. ožujak 2022., dostupno na hrvatskom jeziku na: <https://bit.ly/3E0dtAw>.

²⁰ Ministarstvo znanosti i obrazovanja, ‘Obveza obavještanja nadležnog školskog liječnika o uključivanju učenika u škole, raseljenih osoba iz Ukrajine pod privremenom zaštitom u Republici Hrvatskoj’, 21. ožujak 2022., dostupno na hrvatskom jeziku na: <https://bit.ly/3Jvg7zs>.

²¹ Ministarstvo znanosti i obrazovanja, ‘Uključivanje djece, raseljenih osoba iz Ukrajine u rani i predškolski odgoj – obavijest’, 18. ožujak 2021, dostupno na hrvatskom jeziku na: <https://bit.ly/3xiQteT>.

²² Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, *ZAPOŠLJAVANJE I SOCIJALNA SKRB ZA UKRAJINSKE DRŽAVLJANE*, dostupno na hrvatskom jeziku na: <https://bit.ly/3v7nt78> i na ukrajinskom jeziku na: <https://bit.ly/3E7ZMQc>.

postupku, zakonodavstvu, prihvatu i dostupnim uslugama, kao i statističke podatke o broju osoba pristiglih u Hrvatsku iz Ukrajine.